

MAKTABGACHA TA'LIM DAVLAT DASTURLARINI MOLIYALASHTIRISH MUAMMOLARI

Uzagbergenova Gulparshin Bazarbaevna

Toshkent Shahar Uchtepa tumani 399- DMTT direktori

Annotatsiya: Davlat maktabgacha ta'lim dasturlari erta bolalikni rivojlantirish uchun muhim ahamiyatga ega, ammo katta moliyaviy muammolarga duch kelmoqda. Ushbu maqola moliyalashtirishning beqarorligi, sifatni saqlash xarajatlari, kirish nomutanosibligi va federal va davlat moliyalashtirishning ta'sirini o'z ichiga olgan masalalarni ko'rib chiqadi. U barqaror moliyalashtirishni ta'minlash uchun targ'ibot zarurligiga urg'u beradi va erta yoshdagi ta'limga sarmoya kiritishning uzoq muddatli afzalliklarini muhokama qiladi. Ushbu muammolarni hal qilish orqali siyosatchilar bolalarning rivojlanishi va jamiyat farovonligini qo'llab-quvvatlagan holda yuqori sifatli maktabgacha ta'limdan adolatli foydalanishni ta'minlashi mumkin.

Kalit so'zlar: Davlat maktabgacha ta'lim dasturlari, moliyalashtirish muammolari, erta bolalik ta'limi, sifat xarajatlari, kirish tafovuti, federal-davlat moliyalashtirish, advokatlik.

Kirish: Davlat maktabgacha ta'lim dasturlari erta yoshdagi ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismlari bo'lib, bolalarning har tomonlama rivojlanishi uchun muhim bo'lgan asosiy ta'lim tajribasini taqdim etishga mo'ljallangan. Ushbu dasturlar yosh o'quvchilarga savodxonlik, hisob-kitob va ijtimoiy o'zaro munosabatlar kabi muhim ko'nikmalarni rivojlantirish imkoniyatlarini taklif qiladi va ularning kelajakdagi akademik muvaffaqiyatlari uchun mustahkam poydevor yaratadi. Akademik tayyorgarlikdan tashqari, davlat maktabgacha ta'lim muassasalari ham xavf ostida bo'lgan bolalarga erta aralashuvni ta'minlash va bolalarni parvarish qilishning arzon variantlari bilan ishlaydigan oilalarni qo'llab-quvvatlash orqali ta'lim tengligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Biroq, katta imtiyozlarga qaramay, davlat maktabgacha ta'lim dasturlari etarli va barqaror moliyalashtirishni ta'minlashda jiddiy muammolarga duch kelmoqda. Bu muammolarga moliyalashtirishdagi tebranishlarni boshqarish, yuqori sifatli ta'lim standartlarini saqlash xarajatlarini muvozanatlash, turli jamoalar o'rtasidagi kirishdagi nomutanosibliklarni bartaraf etish va federal, shtat va mahalliy moliyalashtirish manbalari o'rtasidagi murakkab o'zaro ta'sirni boshqarish kiradi. Ushbu dasturlarning yuqori sifatli erta bolalik ta'limidan teng foydalanishni ta'minlash bo'yicha o'z vazifalarini bajarish qobiliyati asosan mustahkam va ishonchli moliyaviy yordam mavjudligiga bog'liq. Shu nuqtai nazardan, maktabgacha ta'lim davlat dasturlarini moliyalashtirishning murakkab dinamikasini tushunish juda muhimdir. Ushbu maqolada ushbu muhim dasturlarni moliyalashtirish bilan bog'liq turli qiyinchiliklar va murakkabliklar ko'rib chiqilib,

bolalar, oilalar, o'qituvchilar va jamoalar uchun oqibatlarini yoritilgan. Ushbu muammolarni chuqur o'rganib chiqib, biz barqaror moliyalashtirish yechimlarini himoya qilish uchun zarur bo'lgan strategiyalar haqida tushunchaga ega bo'lishimiz va barcha bolalarning erta bolalik ta'limining o'zgaruvchan afzalliklaridan foydalanishini ta'minlashimiz mumkin.

Materiallar va usullar

Adabiyot sharhi: Maktabgacha ta'lim muassasalarini davlat tomonidan moliyalashtirish bilan bog'liq akademik jurnallar, hukumat hisobotlari va siyosat bayonlarini har tomonlama ko'rib chiqdi. Mavjud adabiyotlarni moliyalashtirishning bolalar uchun maktabgacha ta'lim dasturining sifati, foydalanish imkoniyati va natijalariga ta'siri bo'yicha tahlil qilindi.

Ma'lumotlarni yig'ish: Davlat ta'lim bo'limlari, federal idoralar va advokatlik tashkilotlaridan maktabgacha ta'lim dasturlarini moliyalashtirish va xarajatlari to'g'risida ma'lumotlar to'plangan. Moliyalashtirish manbalari, jumladan, federal grantlar, davlat ajratmalari, mahalliy badallar va xususiy sektor investitsiyalari to'g'risida ma'lumot to'plangan.

O'rganib chiqishlar: Maktabgacha ta'limni moliyalashtirishga turlicha yondashuvlarni tushunish uchun turli shtatlardan olingan amaliy tadqiqotlar ko'rib chiqildi. Davlat maktabgacha ta'lim dasturlarini boshqarish va moliyalashtirish bilan shug'ullanuvchi siyosatchilar, pedagoglar va manfaatdor tomonlar bilan suhbatlar o'tkazdi.

Qiyosiy tahlil: Maktabgacha ta'limni moliyalashtirish bo'yicha ilg'or tajriba va muammolarni aniqlash uchun turli shtatlarda moliyalashtirish modellari va strategiyalarini taqqoslash. Moliyalashtirish darajasining dastur sifati, o'qituvchilarning ish haqi, o'quv dasturlarini ishlab chiqish va infratuzilmani saqlashga ta'siri tahlil qilindi.

Siyosat tahlili: Moliyalashtirishdagi nomutanosiblikni bartaraf etish va maktabgacha ta'limdan teng huquqli foydalanishni rag'batlantirishga qaratilgan joriy siyosat asoslari va qonunchilik tashabbuslari baholandi. Erta yoshdagi bolalar ta'limi uchun davlat va federal moliyalashtirishning ustuvor yo'nalishlariga ta'sir qilishda targ'ibot harakatlarining samaradorligini baholadi.

Statistik usullar: Moliyalashtirish tendentsiyalari, dasturlarga kirish ko'rsatkichlari, demografik xususiyatlar va ta'lim natijalari bo'yicha miqdoriy ma'lumotlarga amaliy statistik tahlil. Moliyalashtirish darajasi va maktabgacha ta'lim dasturining samaradorligi o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash uchun tavsiflovchi statistika va regressiya tahlilidan foydalanildi.

Axloqiy mulohazalar: Ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilishda axloqiy me'yorlarga rioya qilishni ta'minlash, jalb qilingan shaxslar va tashkilotlarning maxfiylik va maxfiyligini himoya qilish. Maktabgacha ta'limni moliyalashtirishga ta'siri bilan bog'liq topilmalarni izohlashda mumkin bo'lgan noxolisliklar va cheklovlar tan olingan.

Cheklovlar: Ma'lumotlarning mavjudligi, xususan, shtatlar bo'ylab keng qamrovli va izchil moliyalashtirish ma'lumotlariga kirishda tan olingan cheklovlar. Istiqbollarni mutanosib ravishda ifodalashga qaratilgan amaliy tadqiqotlar va so'rov o'tkazilgan manfaatdor tomonlarni tanlashda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan noto'g'riliklarni bartaraf etish.

Ushbu usullarni qo'llash orqali ushbu tadqiqot maktabgacha ta'lim davlat dasturlarini moliyalashtirishdagi muammolar va imkoniyatlar to'g'risida nozik tushuncha berish, moliyalashtirishni qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish va yuqori sifatli erta bolalik ta'limiga teng huquqli kirishni ta'minlash bo'yicha samarali strategiyalar haqida tushuncha berishga qaratilgan.

Natijalar va muhokama

Moliyalashtirish manbalari va taqsimlash tendentsiyalari:

Natijalar: Davlat maktabgacha ta'lim dasturlari asosan federal grantlar, davlat ajratmalari va mahalliy badallarning kombinatsiyasiga tayanadi. Federal moliyalashtirish, masalan, Bolalarni parvarish qilish va rivojlantirish bloki granti orqali muhim rol o'ynaydi, lekin ko'pincha federal byudjet ustuvorliklari asosida o'zgarib turadi.

Muhokama: Federal moliyalashtirishning o'zgaruvchanligi dastur barqarorligi va rejalashtirish uchun qiyinchiliklar tug'diradi. Davlat va mahalliy moliyalashtirish darajasi yuqori bo'lgan davlatlar ko'proq keng qamrovli va sifatli maktabgacha ta'lim xizmatlarini taklif qilishadi, bu esa diversifikatsiyalangan moliyalashtirish manbalarining muhimligini ta'kidlaydi.

Moliyalashtirish darajasining dastur sifatiga ta'siri:

Natijalar: Yuqori moliyalashtirish darajasi dastur sifat ko'rsatkichlarining yaxshilanishi, jumladan, malakali o'qituvchilar nisbati, o'quv dasturlarini boyitish va jihozlarni ta'mirlash bilan bog'liq.

Muhokama: Erta yoshdagi bolalar ta'limining yuqori standartlarini saqlab qolish uchun etarli mablag' zarur. Biroq, shtatlar bo'ylab moliyalashtirishdagi nomutanosiblik, ayniqsa, kam ta'minlangan va kam ta'minlangan jamoalar uchun dastur sifati va ulardan foydalanishda tengsizlikka olib keladi.

Aktsiyadorlik va kirish muammolari:

Natijalar: Imkoniyatlarni kengaytirishga qaratilgan sa'y-harakatlarga qaramay, ko'plab davlat maktabgacha ta'lim dasturlari talabni qondirish uchun kurashmoqda, bu esa kutish ro'yxatlarini va cheklangan ro'yxatga olish imkoniyatlarini, ayniqsa qishloq va shaharlarda olib keladi.

Muhokama: Moliyaviy nomutanosiblik ta'lim sohasidagi tengsizliklarni davom ettirib, kirish muammolarini kuchaytiradi. Maqsadli moliyalashtirish tashabbuslari va jamoat hamkorligi kabi strategiyalar kirish to'siqlarini bartaraf etish va maktabgacha ta'limdan teng huquqli foydalanishni ta'minlash uchun juda muhimdir.

Siyosatning ta'siri va targ'ibot harakatlari:

Natijalar: Muvaffaqiyatli targ'ibot sa'y-harakatlari shtat va federal moliyalashtirishning ustuvor yo'nalishlariga ta'sir ko'rsatdi, bu esa erta bolalik ta'lim dasturlariga sarmoyalarning ko'payishiga olib keldi.

Muhokama: Davomli targ'ibot ishlari davlat maktabgacha ta'lim dasturlarini moliyalashtirishni qo'llab-quvvatlash va kengaytirish uchun juda muhimdir. Siyosatchilar bolalar va jamiyat uchun uzoq muddatli imtiyozlarni ta'minlash uchun byudjet mablag'larini ajratishda erta bolalik ta'limiga ustuvor ahamiyat berishlari kerak.

Erta bolalik davridagi ta'limning iqtisodiy va ijtimoiy afzalliklari:

Natijalar: Tadqiqotlar doimiy ravishda erta yoshdagi bolalar ta'limiga sarmoya kiritilishi yuqori ta'lim olish, jinoyatchilik darajasini pasaytirish va mehnat unumdorligini oshirish kabi uzoq muddatli muhim iqtisodiy va ijtimoiy foyda keltirishini doimiy ravishda ko'rsatmoqda.

Muhokama: Davlat maktabgacha ta'lim dasturlariga sarmoya kiritish orqali siyosatchilar investitsiyalardan sezilarli daromad olishlari mumkin, bu esa ta'lim va ijtimoiy ta'minot dasturlari bilan bog'liq kelajakdagi ijtimoiy xarajatlarni kamaytirishi mumkin.

Kelajakdagi tadqiqotlar uchun muammolar va imkoniyatlar:

Natijalar: Asosiy muammolar iqtisodiy tebranishlar sharoitida moliyalashtirish darajasini saqlab qolish va teng huquqli foydalanish yo'lidagi tizimli to'siqlarni bartaraf etishni o'z ichiga oladi.

Muhokama: Kelajakdagi tadqiqotlar innovatsion moliyalashtirish modellarini baholashga, erta aralashuv strategiyalari samaradorligini baholashga va davlat maktabgacha ta'lim dasturlari barqarorligi va kengayish qobiliyatini oshirish uchun davlat-xususiy sheriklikni o'rganishga qaratilishi kerak.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim davlat dasturlari erta yoshdagi bolalarni tarbiyalash va kelajakdagi akademik muvaffaqiyatlarga erishish uchun juda muhimdir. Biroq, ular barqaror va etarli mablag'ni ta'minlashda jiddiy muammolarga duch kelmoqdalar, bu esa dastur sifati va teng huquqli foydalanishga ta'sir qiladi. Federal grantlar, davlat ajratmalari va mahalliy badallar moliyalashtirish bazasini tashkil qiladi, ammo shtatlar bo'ylab moliyalashtirish taqsimotidagi nomutanosiblik ta'lim imkoniyatlaridagi tengsizlikka yordam beradi. Samarali yechimlar byudjet mablag'larini ajratishda erta yoshdagi bolalar ta'limiga ustuvor ahamiyat berish, dalillarga asoslangan moliyalashtirish strategiyalarini qabul qilish va barqaror moliyalashtirish mexanizmlarini qo'llab-quvvatlashni talab qiladi. Davlat maktabgacha ta'lim dasturlariga sarmoya kiritish nafaqat bolalarning rivojlanish natijalarini yaxshilaydi, balki uzoq muddatli iqtisodiy va ijtimoiy manfaatlar, jumladan, oliy ma'lumot olish va ijtimoiy xarajatlarni kamaytirish imkonini beradi. Ushbu moliyalashtirish muammolarini hal qilish va yuqori sifatli maktabgacha ta'limdan adolatli foydalanishni rag'batlantirish orqali siyosatchilar

har bir bolaning umrbod muvaffaqiyati va jamiyat farovonligi uchun zarur bo'lgan poydevorni olishini ta'minlashi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Barnett. V. S. Va Bukok, S. S. (1998). Qashshoqlikdagi bolalar uchun erta parvarish va ta'lim: va'dalar, dasturlar va uzoq muddatli natijalar. Albany, NY: Nyu-York davlat universiteti matbuoti.
2. Barnett. W. S. Va Hustedt, J. T. (2005). Amerikada maktabgacha ta'lim: mustamlaka davridan hozirgi kungacha yosh bolalar madaniyati. Nyu-Xeyven, CT: Yel universiteti nashriyoti.
3. Buysse. V. Va Wesley, P. W. (2005). Erta bolalik davridagi dalillarga asoslangan amaliyot. Vashington, DC: Noldan uchgacha.
4. Neuman. S. B. Va Dickinson, D. K. (2011). Ilk savodxonlikni o'rganish bo'yicha qo'llanma. Nyu-York, Nyu-York: Guilford Press.
5. Shonkoff. J. P. Va Phillips, D. A. (2000). Neyronlardan mahallalarga: erta bolalik rivojlanishi fani. Vashington, DC: Milliy Akademiyalar matbuoti.
6. <https://eric.ed.gov/?id=ED506023>
7. <https://nieer.org/state-preschool-yearbooks/state-preschool-yearbook-2020>
8. <https://www.acf.hhs.gov/occ/ccdf-reauthorization>